

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE NÕUKOGU KOHTUMISE PROTOKOLL

17.06.2020

Tallinn

Algus kell 14.00

Lõpp kell 15.30

Juhatas: Rainer Kattel
Protokollis: Helen Biin
Võtsid osa: Liisa-Ly Pakosta, Heidy Roosimägi, Eha Reitelmann, Maris Jõgeva, Joonatan Nõgisto, Piia Zimmermann, Peep Peterson, Reet Laja, Ülle Ernits, Ott Kasuri, Riina Sikkut
Puudusid: Meelis Paavel, Anneli Sammel, Birgit Lao, Teresa Škaperina, Mait Klaassen, Heiki Rits, Oudekki Loone, Anti Poolamets, Tarmo Kruusimäe, Kristiina Šmigun-Vähi, Marcus Ehasoo (volitas enda esindajaks Joonatan Nõgisto)
Kutsutud: Tanel Kiik (sotsiaalminister), Liisa Tolli (sotsiaalministri abi), Liina Kanter (sotsiaalministeerium), Triin Roosalu (Tallinna Ülikool)

PÄEVAKORD

1. Minister Tanel Kiige tervitus
2. Valdkonna rahastamine
3. Soolise palgalõhe uuringute tutvustus:
 - a. Tallinna Ülikooli projekt „[Soolise palgalõhe vähendamine](#)“
 - b. Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku projekt „[Income, Wealth, Gender](#)“.
4. Nõukogu töökorraldus

1. Minister Tanel Kiik andis ülevaate soolise võrdõiguslikkusega seonduvatest tegevustest Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis ning Sotsiaalministeeriumis

Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammist 2019-2023 tõstis minister soolise võrdõiguslikkuse valdkonnaga seonduvalt esile nelja tegevust:

1. 2019. aasta juulis heaks kiidetud lähisuhtevägivalla ennetamise tegevuskava aastateks 2019-2023;
2. ohvriabi seaduse muutmise väljatöötamiskavatsus, mille eesmärgiks on seaduse selgemaks muutmise ja kaasajastamine, on Eelnõude infosüsteemis esimesel kooskõlastusringil;
3. EMP ja Norra toetused 2014-2021 toel toimuv inimkaubanduse vastane ennetustöö ja selle tõhustamine;
4. 2022. aastal sotsiaalministri poolt valitsusele esitatavad soolise palgalõhe vähendamise ettepanekud.

Lisaks rõhutas minister soolõimega tegelemise olulisust kõigi ministeeriumite ja asutuste töös nii seaduseelnõude ja õigusaktide väljatöötamisel kui ka nende rakendamisel.

Sotsiaalministeeriumi valdkondlikud prioriteetid on 2020. aastal järgmised:

1. Soolise palgalõhe vähendamisele suunatud tegevused:
 - a. Tallinna Ülikool koos partneritega viib ERF RITA programmi toel läbi uuringut „Soolise palgalõhe vähendamine“;
 - b. Euroopa Komisjon soovib 2020. a lõpus välja tulla õigusliku algatusega, millega sätestatakse EL-tasandil siduvad meetmed meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte

tugevamaks rakendamiseks palkade läbipaistvuse suurendamise abil. Õigusliku algatuse ettevalmistamiseks algatas EK sel kevadel liikmesriikidele suunatud konsultatsiooni. Valitsusdebatiid nii Euroopas kui Eestis on alles ees.

2. Töandjate ja haridusvaldkonna toetamine soolise võrdõiguslikkuse edendamisel:
 - a. Sotsiaalministeeriumi tellimusel ja ERF RITA programmi toel viib AS Emor läbi uuringut „Klaasseinad ja klaaslagi Eesti IKT-s: müksud naiste osakaalu suurendamiseks IKT valdkonnas hariduses ja tööturul“. Uuringu esimesed tulemused on avaldatud.
 - b. Ettevalmistamisel on uuringu „Nügmismeetodite kasutamine soostereotüübivabade karjäärivalikute ja töötingimuste toetamiseks“ hange. Uuringu eesmärgiks on leida viise, kuidas toetada haridustöötajaid ja töandjaid soostereotüüpide ja soolise diskrimineerimise vähendamisel.
3. Septembri alguses, 3.-4.09.2020 toimub Tallinnas 5th International Conference on Men and Equal Opportunities alapealkirjaga „Men who care“. Konverents toimub hübriidformaadis, osaleda on võimalik nii kohapeal kui virtuaalselt.
4. EMP ja Norra toetustest toimuvad 2014-2021 taotlusvoorud perevägivalda, inimkaubanduse jt naistevastase vägivalda teemadel hoiakute muutmiseks, teadlikkuse tõstmiseks, ennetuse tõhustamiseks.
5. Hasartmängumaksu vahenditest rahastatavad tegevused:
 - a. majanduskriisist tulenevalt hasartmängumaksuvahendid alalaekuvad ning seetõttu tuleb leida lahendusi puudujäägi kompenseerimiseks. Valitsusele taotlus esitatud ja esialgne tagasiside see, et iga ministeerium peab ise oma vahenditest puuduvat leidma. Puudutab kõiki hasartmängu toetusest rahastatavaid valdkondi;
 - b. Riigikontrolli analüüs osasid 2018. a. esitatud projektitaotluste kohta Hasartmängumaksu Nõukogu tehtud otsuseid ja esitas 2020. a veebruaris Sotsiaalministeeriumile märgukirjas seisukoha, et mh kolmele soolise võrdõiguslikkuse edendamisega seotud projektile toetuste eraldamine hasartmängumaksu laekumistest ei olnud kooskõlas hasartmängumaksu seadusega. Riigikontrolli soovitus sotsiaalministrile oli: „Lähtuda hasartmängumaksu laekumistest pärineva raha kasutamisel selle sihtotstarbest ning rahastada neid projekte, mis ei paigutu hasartmängumaksu seaduses loetletud kasutusala (meditsiin, hoolekanne, pered, vanurid ja puuetega inimesed ning hasartmängusõltuvusega inimesed) alla ministeeriumi muudest eelarvesummadest. Teine võimalus on algatada hasartmängumaksu seaduse muutmise, millega laiendatakse sellest maksust Sotsiaalministeeriumile laekuva osa kasutusala käsitlevat loetelu.“ Sotsiaalministeerium nõustub, et hasartmängumaksu vahenditest projektitaotlustele toetuste maksmise otsustamisel on kahtlemata vajalik järgida hasartmängumaksu seadust, sh rahastamise eeldust, et projektid on seotud hasartmängumaksu seaduses loetletud valdkondade ja/või sihtrühmadega, kuid on endiselt seisukohal, et nii analüüsitud projektidel kui praegu elluviidavatel projektidel on seaduses nõutud seos olemas.
6. Valmimas on artiklikogumik „Teel tasakaalustatud ühiskonda III“, mis annab ülevaate ühiskonnast soolise võrdõiguslikkuse vaates viimase 10 aasta jooksul.

Ministrile küsimusi ei esitatud.

2. Valdkonna rahastamine

Nõukogu esimees Rainer Kattel teeb ettepaneku nõukoguna valdkonna rahastamise küsimusele jõulisemalt tähelepanu pöörata. Valdkonna rahastamise olukorda pingestab riigieelarve pingeline seis seoses COVID-19 pandeemiaga, Riigikontrolli tõstatatud küsimus võrdsuspoliitika projektide rahastamisest hasartmängumaksu vahenditest ning asjaolu, et valdkonna rahastus on suures ulatuses projektipõhine.

Minister Tanel Kiik andis ülevaate Sotsiaalministeeriumi, Kultuuriministeeriumi ning Haridus- ja teadusministeeriumi poolt valitsusele esitatud lisarahastuse taotlusest seoses hasartmängumaksu vahendite alalaekumisega. Taotlust ei rahuldatud ning ministeeriumid peavad puuduvad ressursid leidma muudest vahenditest. Sotsiaalministeeriumi võrdsuspoliitika osakonna juhataja Liina Kanter andis ülevaate Riigikontrolli märgukirjaga seonduvastest arengutest ja Sotsiaalministeeriumi seisukohtadest seoses hasartmängumaksu vahenditest rahastatavate võrdsuspoliitika projektidega. Tulevikus on vajalik saada kas Hasartmängumaksu seaduse sõnastuse tõlgendamine eri osapoolte vahel selgemaks, muuta sõnastust selgemaks või saada täiendavalt riigieelarvelised vahendid soolise võrdõiguslikkuse edendamise projektide rahastamiseks.

Järgnesid küsimused ja arutelu.

Küsimusi, millised on võimalused siduda projektide rahastamine hasartmängumaksust lahti või muuta seaduse sõnastust korrigeerida. T. Kiik hindas, et seaduse muutmise ei ole hetkel realistlik ning pigem tuleb mõelda sellele, kuidas järgmise perioodi taotlusi ette valmistades seostada selgemalt projekti eesmärgi seaduses sõnastatud valdkondadega. Minister leiab, et valdkonna rahastamine võib ka hasartmängumaksu vahenditest lahti siduda, kuid ei pea seda hetkel majanduskriisi sisenemisel teostatavaks. Küsimusi ka seda, millised on soolise võrdõiguslikkuse valdkonna rahastamisel proportsioonid erinevate rahastusallikate (välisvahendid, riigieelarve) vahel ning kui suure osa riigieelarve vahenditest moodustab hasartmängumaksust rahastatav osa. L. Kanteri sõnul on Sotsiaalministeeriumi võrdsuspoliitika valdkonna välis- ja riigieelarvelised vahendid igal aastal erinevad ja hasartmängumaksust rahastatakse soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise projekte 2020. aastal vaid 375 000 EUR-i ulatuses.

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik Liisa Pakosta toob välja, et ka voliniku büroo on teinud selgitustööd valdkonna rahastamise küsimustes viidates eelkõige seadusest tulenevale edendamiskohustusele, mida pole võimalik vaidlustada. Volinik viitas ka sellele, et Eestis puuduvad analüüsid või juhendid, mil viisil edendamiskohustust peaks täitma. Seetõttu oleks mõistlik, kui Sotsiaalministeerium annaks ise infot selle kohta, mida edendamiskohustus (eelkõige võrdse kohtlemise seaduse kontekstis) hõlmab ja kuidas seda rakendada. L. Kanter lubas võimalusel arvestada märkusega ministeeriumi edasises kommunikatsioonis.

R. Kattel rõhutas, et valdkonna rahastamine peab jätkuma vähemalt tänases mahus.

OTSUSTATI: Rahastuse küsimust käsitletakse täpsemalt septembris toimuval nõukogu koosolekul, kus kujundatakse ka nõukogu seisukoht.

3. Tutvustati Tallinna Ülikooli projekti „Soolise palgalõhe vähendamine“ ja Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kantselei projekti „Income, Wealth, Gender“

Ettekannete slaidid on lisatud protokollile.

4. Nõukogu töökorraldus

Esimees R. Kattel avab arutelu nõukogu edasisest töökorraldusest. Oodatud on nii ettepanekud teemadeks, mida nõukogu koosolekul käsitleda kui ka ettepanekud nõukogu töövormi kohta. Üheks võimaluseks on nõukogu aktiveerimiseks ning teemakäsitlustega rohkem sügavuti minemiseks kutsuda kokku ka temaatilisi töörühmasid. Lisaks oodatakse ettepanekuid selle kohta, milliseid värskeid uuringuid nõukogu liikmetele tutvustada.

Eesti Üliõpilaskondade Liidu esindaja Joonatan Nõgisto toob välja, et EÜL avaldas hiljuti mahuka uuringu „Sooline ja seksuaalne ahistamine kõrghariduses“ ning pakub selle teema nõukogule arutamiseks ja seisukoha kujundamiseks välja. Järgnevas arutelus leiti, et uuringut võiks tutvustada nii

soolise võrdõiguslikkuse nõukogule kui ka Rakenduskõrgkoolide Rektorate Nõukogule ja Rektorate Nõukogule.

OTSUSTATI: Septembris toimuva koosoleku päevakorda lisatakse EÜL uuringu „Sooline ja seksuaalne ahistamine kõrghariduses“ tutvustus ja arutelu.

/allkirjastatud digitaalselt/

Rainer Kattel

Koosoleku juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/

Helen Biin

Koosoleku protokollija